

ĐÁP ÁN ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 1 – ĐỀ 4**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 12****BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU****Thời gian làm bài: 90 phút****Đáp án đề 4****Câu 1 (1 điểm)**

Câu 1. Tóm tắt ngắn gọn nội dung truyện xác định tình huống thử thách đối với nhân vật “tôi” và ý nghĩa của tình huống ấy (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Lời giải chi tiết:

- Tóm tắt: “Tôi” nhớ lại đỉnh lũ đêm Rằm tháng Bảy, một loạt bom Mĩ phá tan vệt đê, “tôi” hộ đê, vợ vừa sinh con trai, lũ cuốn nhà, cả nhà mắc lại trên cành đa cùng nhiều người trong đêm. Đúng lúc có người kêu cứu mẹ con tôi với, “tôi” với tay thì cành gãy, cả vợ con rơi xuống nước. “Tôi” lao vào dòng nước nhưng chỉ cứu được đứa bé gái. Ai cũng tưởng rằng “tôi” cứu được con. Tôi nuôi bé gái khôn lớn và ôm nỗi đau cùng bí mật chỉ dòng nước biết.

* Tình huống thử thách bất thường nằm ở đoạn số 2: người kêu, cành cây gãy, vợ con rơi xuống nước, “tôi” lao vào dòng nước nhưng chỉ cứu được đứa bé gái (con người kêu cứu). Ai cũng tưởng rằng “tôi” cứu được con.

+ Tình huống, khoảnh khắc gay cấn, căng thẳng, sự đe dọa dồn dập... tính mạng người khó bảo toàn.

+ Tình huống phản ánh được hiện thực cuộc sống khó khăn: Chiến tranh và thiên tai.

+ Con người không thể toan tính buộc phải hành động gấp,... Bối cảnh buộc mỗi con người bộc lộ nhân cách, bản tính của mình.

Câu 2 (1 điểm)

Câu 2. Nhân vật “tôi” là người thế nào? Em có đồng ý với nhân vật “tôi” để “điều bí mật kia không ai hay... chỉ có dòng sông biết” không? (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Nêu ý kiến của bản thân

Lời giải chi tiết:

- Về nhân vật “tôi”: Học sinh dựa vào gợi ý sau và bổ sung dẫn chứng
- + Là người trải qua nhiều đau thương, mất mát, sống sâu sắc.
- + Là người trách nhiệm với vợ con, với xã hội.
- + Là người giàu yêu thương, nhân ái.
- Về việc giữ bí mật: Học sinh tự nêu ý kiến cá nhân (chú ý đến giả định nếu công khai/ không công khai bí mật điều gì sẽ xảy ra).

Câu 3 (1 điểm)

Câu 3. Xác định điểm nhìn trần thuật, nghệ thuật trần thuật trong văn bản Bí ẩn của làn nước. Việc sử dụng điểm nhìn, nghệ thuật trần thuật ấy có ý nghĩa như thế nào đối với việc truyền tải nội dung của văn bản? (1đ)

Phương pháp giải:

Nhớ lại kiến thức về điểm nhìn trần thuật và nghệ thuật trần thuật

Lời giải chi tiết:

- Điểm nhìn: Thuật kể từ điểm nhìn của nhân vật “tôi” (phối hợp điểm nhìn bên ngoài và điểm nhìn bên trong); điểm nhìn thuật trần thuật phù hợp để truyền tải nội dung của văn bản: những sự việc xảy ra với gia đình nhân vật “tôi” trong quá khứ nay đã thành nỗi đau không thể nguôi quên.
- Nghệ thuật trần thuật từ người kể chuyện ở ngôi thứ nhất, với điểm nhìn từ bên trong (suy ngẫm đoạn đầu và cuối) đã giúp độc giả đi sâu vào thế giới nội tâm của nhân vật, khiến tác phẩm trở nên chân thực, giàu chất trữ tình.
- Nhịp điệu trần thuật:

- + Đoạn số 2: sự việc, chi tiết diễn ra nhanh, gấp gáp, nhịp câu ngắn để diễn tả tình thế hiểm nguy, kịch tính của cuộc sống;
- + Đoạn 1, 3 sử dụng điểm nhìn từ bên trong, nhịp điệu chậm để diễn tả nỗi đau, những suy nghĩ, trải nghiệm sâu sắc từ tấm lòng nhân ái của nhân vật “tôi”

Câu 4 (1 điểm)

Câu 4. Bí ẩn của làn nước là gì? Em hãy xác định cảm hứng và thông điệp của văn bản bằng đoạn văn dài từ 7- 10 dòng (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Rút ra nội dung chính từ đó suy ra thông điệp

Lời giải chi tiết:

– Bí ẩn của làn nước: Vợ nhân vật “tôi” sinh con trai nhưng đứa bé anh cứu sống là con gái. Điều mọi người không biết là: vợ anh sinh con trai và ngay trước khi càn đả gãy có một người mẹ kêu: “cứu con tôi với!”. “Tôi” mất cả vợ con trong cơn lũ dữ.

– Cảm hứng: hiện thực; cảm thương

– Thông điệp

+ Trong những tình huống nguy nan, ranh giới sống chết chỉ như sợi tóc con người vẫn có thể sống yêu thương, đùm bọc, sẻ chia, thậm chí hi sinh cả sinh mạng cho người khác, cao thượng, nhân hậu.

+ Trong cuộc sống vô tận, thời gian có thể xoá nhoà đi nhiều thứ song có những nỗi đau, mất mát còn đọng mãi, không thể nguôi yên hành động cao cả, tình thương và đức hi sinh đôi khi khiến người ta vẫn phải chịu ám ảnh, xót xa.

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2 điểm)

Câu 1. Truyện ngắn Bí ẩn của làn nước có ý nghĩa như thế nào với đời sống hôm nay? Tác phẩm tác động tới nhận thức và cảm xúc của em như thế nào? (trả lời bằng đoạn văn khoảng 200 chữ) (2đ)

Phương pháp giải:

Dựa vào kiến thức phân tích ở trên và kỹ năng viết đoạn văn

Lời giải chi tiết:

Học sinh viết đoạn đảm bảo độ dài và hướng vào các nội dung chính sau:

- Truyện ngắn Bí ẩn của làn nước có ý nghĩa:
- + Đề cập đến hiện thực – tình huống bất thường của cuộc sống – thiên tai lũ lụt) xảy ra hàng năm trên khắp đất nước ta và thế giới.
- + Sự mất mát, nỗi đau và tình người trong hoạn nạn.
- Tác động đến nhận thức, cảm xúc: Học sinh tự làm (Gợi ý: nhận thức cuộc sống luôn có biến động bất thường (thiên tai, tai nạn,...); Cảm xúc: đau xót, cảm thông, trân trọng cách ứng xử của nhân vật “tôi”).

Câu 2.

Đọc đoạn trích từ văn bản Sống chết mặc bay của Phạm Huy Tồn sau đây và viết bài luận so sánh, đánh giá nét tương đồng và khác biệt với tác phẩm Bí ẩn của làn nước của Bảo Ninh

Phương pháp giải:

Dựa vào kiến thức và kỹ năng đã học để thực hiện bài văn

Lời giải chi tiết:

Đọc đoạn trích từ văn bản Sống chết mặc bay của Phạm Huy Tồn sau đây và viết bài luận so sánh, đánh giá nét tương đồng và khác biệt với tác phẩm Bí ẩn của làn nước của Bảo Ninh

Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,25	- Giới thiệu hai tác phẩm và tác giả cần so sánh; vấn đề (điểm chung giữa hai tác phẩm đề yêu cầu so sánh). - Nêu bình diện cần so sánh và vị trí của chúng đối với tác phẩm/du luận.

Thân bài	2,5đ	* Điểm chung ở hai tác phẩm (dùng hình ảnh/chi tiết giàu ý nghĩa) – Thể loại: truyện ngắn - Bối cảnh, tình huống gay cấn, nguy hiểm bởi thiên tai, lũ lụt → Hai tác giả chọn thể loại truyện ngắn và bối cảnh lũ lụt để phản ánh cuộc sống và bản chất con người. - Phong cách hiện thực; tư tưởng nhân đạo (xót thương thảm cảnh con người trước thiên tai...). * Điểm khác biệt - Sóng chết mặc bay của Phạm Duy Tốn: tố cáo sự vô đạo, bất nhân của bọn quan lại, mang đậm giá trị hiện thực, nhân đạo cao cả về tình người. - Bí ẩn của làn nước của Bảo Ninh: Trong những tình huống nguy nan, ranh giới sống chết chỉ như sợi tóc, con người vẫn có thể sống yêu thương, đùm bọc, sẻ chia, thậm chí hi sinh cả sinh mạng cho người khác, cao thượng, nhân hậu. * Lí giải sự khác biệt: căn cứ vào hoàn cảnh ra đời của hai tác phẩm
Kết bài	0,25	- Nhận thức, đánh giá của cá nhân về ý nghĩa của từng tác phẩm theo bình diện đã so sánh ở trên. - Đánh giá sự đóng góp, thành công của từng nhà văn (rút ra từ phân tích trên) đối với nền văn học.
Yêu cầu khác	0,25	- Sử dụng thành thạo thao tác so sánh, tổng hợp, chứng minh.

		- Dẫn chứng phong phú, đa dạng phù hợp với lí lẽ, luận điểm.

Loigiaihay.com